

néha céltalannak tűnő élet sodródása, buktatói ellenére, a bénázások mögött nincsenek József Attila-i mélységek, nincs szuicid-vonal, önmaga véresen komolyan vétele. Van viszont felröhögés, az elbeszélő részéről önmaga kinevetése. És vele együtt nevetünk mi is, magunkon is, amikor szembesülünk a saját, nekünk jutott rossz vonatunkkal. „Szeretem azt, aki vagyok, és amit cselekszem” – ez a könyv záró mondata, kulcsa és magyarázata mindennek. Pozitívista zárszava az egyébként nem vidám kicsengésű utolsó fejezetnek.

Az útját kereső, és minden szerencsétlenkedésével együtt is szerethető, önmagát őszinte valóságokon keresztül feltáró fiatal írói ábrázolása nem új keletű, tulajdonképpen megvan a magunk magyaros Holden Caulfieldje. Természetesen a mi Holdenünk már nem kamasz, és a kezdeti szingli-

sors, majd a társkapcsolati akadálypálya sem hasonlít az ötvenes évek amerikai fiataljainak frusztrációihoz, azonban az otthonától elszakadó ember honvágyában, a szülőkkel és az étellel való vívódásban, tulajdonképpen a társadalmi szembenállásban mégis található párhuzam.

Habár a mű talán mégsem tekinthető kizárólag a lázadás regényének, mégis, egy generáció érezheti sajátjának a szerző élményanyagát. Nem kell ehhez nőnek lenni, nem kell dohányozni, kocsmazni vagy társkeresőzni, hogy a főhősben felismerjük a fővárosban tébláboló, gyökerét veszített önmagunkat.

És ha nem tévesztjük szem elől a legfontosabbat – „Szeretem azt, aki vagyok, és amit cselekszem” –, tulajdonképpen olyan nagy baj már nem is érhet.

Kortárs kritikapályázat

KOLOZSI ORSOLYA

Bálint Tamás: Hibalista

Kárpát-medencei Tehetséggyógyász, 2017

Bálint Tamás legújabb, negyedik kötete, a *Hibalista* régi és új verseket tartalmaz, a 2007-es *A pap leánya, birtokostul* és a 2011-es *Visszaút a fekete folyón* című kötetekből válogatva, új írásokkal kiegészítve. Az így sem túlságosan terjedelmes könyv ötvenhat verset foglal magába, nem oszlik ciklusokra, első látásra nem követ szigorú szerkesztési rendet. A KMTG kiadásában jelent meg, letisztult, egyszerű borítót kapott, a fülszöveget Orbán János Dénes írta, aki szerint a székelyudvarhelyi költő „a villoni úton indult el”, a „legérezelmesebb neovillon”, aki nem mellesteg „Tóth Árpád lila dalra fakadó nyakendőjét bogozná a nyakára”. Egyértelműen két fontos hagyományhoz köti Bálint költészetét: egyrészt a középkor végi, népszerű francia költő alkotásaihoz, másrészt a nyugatos Tóth Árpád érzékeny, elégikus hangvételű költészetéhez. Első pillantásra nemcsak térben és időben, de poétikai értelemben is meglehetősen távoli világokat fűz össze a fülszöveg, hiszen Villon közismert szemtelensége, vas-kossága nehezen kapcsolható össze Tóth Árpád finomságával, halk impresszionizmusával. Persze az egyértelmű, hogy a vallomásosság és az erőteljes személyesség mindenképpen összekötő kapocs le-

het, csakúgy, mint egy mai költőtudó – amennyiben hihetünk Orbán János Dénes megállapításának.

A kötet címe egy listára utal, amely a tévedéseket veszi számba, ezért tekinthető valamiféle testamentumnak, hagyatéknak (és máris Villon-nál vagyunk), nyilvánvalóan ironikus módon, hiszen a felmutatott hagyatéknak nem tartalmaz mást, mint hibát, kétséget, s így egyfajta negatív testamentumként értelmezhető. Ehhez szorosan kapcsolódik a könyv egyetlen cím nélküli verse, amely előhangként, ars poeticaként áll a legelső lapon. A rövid vers a hibák, a „foltok” szükségszerűségére reflektál, megragadó képekben fejezve ki a hibázás elkerülhetetlenségét. A szöveg a lírai én önmeghatározásával zárul: „Egy madárijesztő, melynek / tenyeréből a madarak esznek, / s talán jól is van ez így.” Az állandó hibázás nem kritikus éllal vagy tragikus köntösben jelenik meg, sokkal inkább az alkotás vagy egyáltalán az élet szükséges velejárójaként. Szintén a kötet címének értelmezéséhez kapcsolható a *Lábjegyzet* című vers, amely tagadva ugyan e fiktív lista létét, mégis a ballépések sorára utal: „Nem töltök meg oldalakat listákkal / az eddigi ballépéseimről, // bár nem esne nehezemre.” A listában (legyen az hibák vagy

KOLOZSI ORSOLYA (1980) Budapest

sikerek listája akár) a számvetésjelleg is benne foglaltatik, a kötetben pedig ez is igen hangsúlyos, nagyon erősen érezhető az összegző, számadó szándék mind tartalmi, mind poétikai értelemben.

Bár nem első kötet, sokkal inkább egy korszakot lezáró és egyben egy új korszakot nyitó gyűjtemény, a versek mégis nagyon sokfélék, tartalmi és formai szempontból egyaránt. Mintha még mindig az összetéveszthetetlen, saját hang keresése folyna, olyan ez a válogatás. A változatosság, a sokrétűség konstatálása természetesen nem lehet elmarasztalás, de mégis kellene egy erőteljesebb költői alap, egy nézőpont, egy hang, amely szorosabban összetartja ezt a sokféleséget. A versek egy nagy csoportját a Villon-balladákat megidéző szövegek alkotják (*Mindig ugyanaz; A hajdan volt vígságról; Az örök mítosza; A fiatalságról*), amelyek műfajilag is imitálják a francia költő alkotásait, hiszen sok esetben tartalmaznak ajánlást, illetve refrént; és témában is sokszor csatlakoznak a párizsi szerző verseihez. A fogadók, a nők, az alkohol, az örömlányok mind fontos motívumai ezeknek a szövegeknek, nem egyszer a szexualitás is kendőzetlenül megjelenik bennük (*A fogadó, miről álmodni szoktam; A kárhozat útja; Hadüzenet*), mint ahogyan az ezekkel az élvezetekkel összefüggő kárhozat és megbánás problematikája is. Ahogyan a *Mindig ugyanaz* című vers beszélője fogalmaz: „a könnyű élet és mellé a szenvedés”. A Villon költészetét is meghatározó kettőség, a mélyen hívó költő állandó lelkifurdalása, az életének eltékozlása miatt érzett bűnbánat az egyik oldalon, az életet és annak anyagi javait élvező, nagyon is emberi magatartás a másikon. És e kettő állandó feszültsége, örök harca – mindez Bálint Tamás *Hibalistájának* is visszatérő kérdésköre. A vikomt például, akit „a nők vittek el, szürke hajnalon / hajolt meg pisztolya akaratának” is egy olyan alak a kötetben, aki élvezetekre fókuszáló életét valószínűleg csúfosan, megvetetten fejezte be, de a vers végén elhangzó sorok mintha mégis a megértés, az ítélkezés viszonylagosságának sorrai lennének: „s magunkban bízva valljuk be, belül / miként hisszük, hogy mégiscsak megérte” (*A vikomt*). Mindenki Villon ezen a világon, a belső harc, a jó(nak) és a rossz(nak mondott) közötti választás feszültsége sokkal hétköznapiabb és általánosabb probléma, mint amilyennek első látásra tűnik. A mentségek, a megbánás, a feloldozás keresése, a másnapok, a fogadalmak, aztán az újra- és újrakezdődő léhaság és élvezet feszültsége persze a hétköznapiánál erőteljesebb, sarkítottabb formában jelenik meg Bálintnál, még akkor is, ha szemtelenségben, dühben kissé elmarad is nagy francia példaképétől.

A fentiekkel szoros összefüggésben helyes élet, az átlagoshoz, normálshoz történő alkalmazkodás kérdése is több szövegben felmerül, a *Szolga-lek* Yann Martelltől vett mottója nagyon jól kifejezi ennek lényegét: „a nyakkendő hurok, és bármennyire visszajára fordult is, / akasztókötél lehet az emberen, ha nem vigyáz”. Az irodáját elhagyó lírai alany kiszabadul a taposómalomból, és ráeszmél arra, hogy marad számára is a „középszer”, marad ő is „szolga-lek”, bármennyire fáj is ez a felismerés. Ez a dilemma (némileg leegyszerűsítve) a lázadás és a betagozódás között összefügg az életkorral, azzal, hogy az ember szép lassan öregszik, s eközben óhatatlanul beleütközik ebbe a problémába. A kötet harmincas éveie elején járó szerzője „a hitvány emberéletút felén” (*A kárhozat útja*) sok versben a fiatalság múlásáról beszél, a *Fiatalságról* címet viselő ballada visszatérő refrénje („már régen voltam üde s fiatal”) vagy *Az örök mítosza* ismétlődő sorai („mi számított, örökre elveszett”) is ezt támasztják alá. Nemcsak a fiatalság múlik, de sorra vesznek el a lehetőségek, a korábbi örömök, mintha Villon tűnt idők asszonyairól szóló balladáját visszhangozná. A nagyon erős személyesség, a kettőség, a belső ellentét villoni, de Bálint Tamásnál hiányzik a franciára jellemző erős vallásosság, valamint a dacos, harcos önvállalás.

A villoni kötődés tehát kitapintható a kötetben, de mi a helyzet a Tóth Árpád-féle hagyománnyal? Úgy tűnik, jól láthatóan jelen van, ha nem is szintézisben a középkori tradícióval, sokkal inkább külön versekben figyelhető meg. A szomorúság, az elégi-kusság, a megváltoztathatatlanság való belenyugvás legalább olyan erőteljes hangja a kötetnek, mint a korábban részletezett villoni beszédmód. A fájdalom megjelenésekor sokszor elvesz az irónia, a lázadó hang, helyette a finom (nem túlzó) pátosz és az elégi-kusság veszi át a szerepet: „A fájdalom ürességből ered, / a tehetetlenséggel fokozott / kismimizett magányból, amelyet / talányos távozásod okozott, / s cserébe, mit enyhítésül hozott: / visszhangtalanság, mely olyan volt / mint szíven áthúzott szögesdrót” (*Lélegzetvétele*). Főleg szerelmes versek, a hiányérzet versei az ebbe a kategóriába tartozó szövegek, érzékletes metaforákkal és hasonlatokkal: „Mint a húrról félrecsúszó ujj egy gitár-esten, / forró kád illatos vízben a kihúzott dugó” (*Miniatúr*). A melankolikusabb hangvételű verseknek is vannak visszatérő motívumai, amelyek közül legszembetűnőbb talán a tenger (*A tenger karnyújtásnyira; Utoljára a tengeren; A sirály; Vászon halakkal*) és a sivatag (*Száműzetés; A tenger karnyújtásnyira*). A tenger a végtelenség, a megnyugtató hűvösség szimbólumaként jelenik meg, a sivatag a hőség és a partravettség metaforája, sokszor egy versben

kerülnek szembe: „A sivatagban a meleg, mint tük-rözdő délibáb / aszalja az agyam, s minden ho-mokszem megcsikordul / talpam alatt; bár a nyílt tengeren se jobb: zaklatott, / bús lélek akkor is elté-ved, ha magába fordul” (*Száműzetés*). Ezekon kívül a vászon tűnik fel visszatérő elemként (*Vászon ha-lakkal; A szív előtt a vászon; Utoljára a tengeren*), hol a festő vásznaként, hol a tengert szelő hajó vitorlá-jaként megjelenítve.

Bár nem túl terjedelmes gyűjtemény Bálint Ta-más könyve, a formák és a témák sokszínűsége mi-att újra és újra kézbe vehető kötet, amelyben nem a hibáké a főszerep. Poétikai értelemben inkább hi-bák hűlt helyét látjuk, hiszen felkészült, tehetséges költő rajzolódik ki a versek alapján, aki mintegy megállva a pályán, összegyűjtötte, mit alkotott ed-dig, s most kíváncsian várhatjuk, melyik útra lép, merre indul majd tovább.

Gál Soma: Sármesék

FISZ, 2016

Gál Soma debütáló novelláskötete akár a „Sármel-léki capriccio” címet is viselhetné, legalábbis ezt ál-lítja a fülszövegben a kötetet méltató Fehér Renátó, ezzel egyértelműen a hrabali történetmondó ha-gyományhoz kötve az induló szerzőt. A cseh író le-gendás alakja az egyik novellában (*A sörökről rövi-den*) is megjelenik: az elbeszélő jó ismerősének, Szegfűnek régi álma válik valóra, mikor a sármellé-ki kocsmában együtt ihat példaképével. A szöveg szinte állóképpé lassítva tárja elénk a csodás pillanatot, mikor Hrabal szájához emeli a korsó Sopronit: „Aztán ajkai belemerültek a habba, belekortyolt sörébe. Épp akkor kezdett a korsó tetejéről lefelé si-etni egy vízcsepp. Csak gördült és gördült, gyűjtötte társait, végigsimogatta az arany sört. A peremhez érve megállt, tétovázott egy pillanatil. Megcsillant, majd aranyból újra átlátszóra váltott. Lassan sza-kadt el az üvegtől, ha karjai lettek volna, biztos ka-palózott volna velük, de így csak hullani volt képes. Szétszakadt a pulton. Hiába volt nagy a csend, nem hallotta senki a csepp koppanását, elnyelte a falu-beliek pultra behordott mocska.” Bohumil Hrabal egyértelműen példakép, nemcsak a falu nagy mes-élője, Szegfű, hanem valószínűleg a kötetet jegyző Gál Soma számára is. A cseh kisember nevetséges-nek tűnő, mégis rendkívüli bölcsességet és élet-igenlést hordozó alakjai jelennek meg a kötetben, azzal az apró különbséggel, hogy magyarok, és a Zala megyei Sármellék lakói.

A kötet első felének (*Sármesék*) kilenc elbeszél-ése ennek a kis dunántúli falunak a mindennapjait, tipikus helyszíneit és figuráit jeleníti meg. A falusi életnek azonban nem az utóbbi évtizedekben (sőt, talán már Móricz óta) jellemző tragikumát, nyomor-rát, kilátástalanságát állítja a középpontba (mint például Tar Sándor vagy akár Borbély Szilárd), sok-kal inkább egy anekdotikus, derűs világot ábrázol,

ahol persze nem teljesen idilli a kép, de az emberek élni akarása, humora és derűje képes ellensúlyozni a hétköznapi valóságát, fájdalmát. Gál Soma szö-vegei nagyon erős atmoszférát teremtenek, olvasás közben nemcsak látjuk magunk előtt a falu közepén magasodó, omlásnak indult víztornyot, a hentest, a kocsmát, a vasútállomást, a falu fontosabb közös-ségi tereit, hanem érezzük a vasúti váró áporodott levegőjét, a húsbolt fokhagyma- és paprikailatát, a disznóvágás abálthús- és pálinkaszagát. A jól is-mert terekben pedig tipikus, pár vonással felrajzolt figurák bukkanak elő a kocsmá törzsvendégeitől az autószerelőn, a hentesen át az elbeszélő nagyapjá-ig, aki három novellában (*Felemel; Sárnese; Nincs egy liszteszsák*) is főszerephez jut. Elsősorban férfiak uralják ezt a világot, a nők nincsenek szem előtt, nem válnak szereplőkké, bár az első rész utolsó szövegében (*A negyedik*) az elbeszélő a nagymamá-jának adja át a szót.

A főként egyes szám első személyben megszól-áló narrátor egyértelműen egy visszaemlékező, felidéző pozíciót foglal el, gyermekkorának történe-teit meséli, nem kevés nosztalgiával gondol vissza sármelléki múltjára. Ez a múlt gyakran szembeke-rül a jelennel, a gyerekkori emlék és a felnőttkori tapasztalat ütközik össze, és ebből minden esetben a jelen kerül ki vereséggel: „Az emlék buborékként pattant szét, amikor felpillantottam a boltra. Ez nem a falu húsboltja volt, a falon a megkopott me-szelés helyett élénkpiros festék, és egy hatalmas üvegajtón léptem be a lehetetlenül tiszta helyiség-be. [...] Ebben az üzletben szó sincs már a hús sze-retetéről.” A narrátor nemcsak a helyekre, hanem a falu jól ismert lakóira is nosztalgiával emlékszik vissza, valamiféle hősi pátosszal ruházza fel hét-köznapi, csetlő-botló, de nagyon is szerethető alak-jait. Az egyik közülük a már említett, legendás Szegfű,

a jó eszű, félrecsúszott életű férfi, az „igazi, eredeti kocsmajáró”, kinek karizmatikussága mellett nem lehet szó nélkül elmenni, és aki történetmesélésben a falu legjobbjai közé tartozik. Kiemelt szereplő még Művész úr, a hentes, aki szerint a húsnak lelke van, Lajos bácsi, a mindent megbütykölő autószerelő és persze a nagypapa, a nagy példakép, akinek a *Nincs egy liszteszsák* című szöveg állít gyönyörű emléket. A fiatal (ebből az időből az elbeszélő által csak fényképről ismert) nagypapa megjelenítése, majd halálának rendkívül finom, pátosztól mentes, megrendítő felidézése a *Sármesék* egyik csúcspontja.

A történetmesélés kiemelten fontos ebben a kötetben, és természetesen nemcsak azért, mert epikus szövegektől alapvetően történetek elbeszélését várjuk, hanem tematikus szinten is. A *Sármesék* világában minden valamirevaló falubéli alak egyben mesélő is. Mesélő a hentes, a nagymama, a nagypapa, a vasutas, a kocsmában ülő emberek. Történetek járnak a falut, mindenkiről és mindenről van egy (vagy több, olykor akár egymásnak ellentmondó) sztori, a mesélés alapvető létmód, egyben a falu létezésének, történetének és közösségének megkérdőjelezhetetlen alapja. A falusi folklór szóbeli és természetesen változatokban él, része a pletyka, gyakoriak benne a túlzások, de mindenki örömmel mesél, és örömmel hallgatja is a mesét. Egy zárt közösség saját mitológiát teremt, a történetmondás közösségi élmény, és a közös tudás fontos összetartó erő. Ezekben a történetekben pedig – ha már egyfajta mitológiaként értelmezzük – nem ritka a realitás határain kívül eső csoda sem. A sörözőben megjelenő Hrabal, az időgéppel utazgató Lajos bácsi egyaránt e világ szerves részei. A kötet első felének novellái nyelvileg teljesen összhangban vannak azzal a világgal, amelyet előhívnak, megidéznek. A káromkodások, a trágár kifejezések nagyon jó arányban, mindig éppen ott és akkor hangzanak el, mikor a helyzet, a hangulat megkívánja, egyszer sem válnak öncélúvá vagy túlzássá. Az egyik legjobban megtalált hang például az utolsó novellában a nagymama monológja, amely nyelvileg is teljesen hitelesen imitálja egy lehetséges falusi nagymama beszédmódját, szófordulatait: „Elmeséljem megint a Lócze pap történetét, kisonokám? Hiszen annyiszor hallottad már... No jó, nem bánom, ha ennyire szereted. Hol is kezdjem? Ugye emlékszel, hogy édesapám egészen a karmacsi plébániáig kutatta a testvére keresztlevelét?! Hát az sem véletlenül került oda, csak Lócze dédapád nem sejtette, hogy az ő édesapja odavalósi vót, azzal a kényyszerű kutakodással csöppent bele a család történetébe.”

A kötet második felének (*Szárazföldi matrózok*) hat novellája egy hirtelen váltással maga mögött hagyja a falusi világot, az emlékezés egy későbbi időpontra tolódik, a narrátor kamaszkorának emlékeit idézi, mikor is nyaranta egy Balaton-parti vízbiciklikölcsönzőben dolgozott. Az eddigi egyes szám első személyű (néhol falubeli embereknek átadott) narráció többes szám első személyűre vált: „Mert ahogyan a szép kapcsolatokat összekovácsolja az idő, úgy lettünk mi hárman egymás legjobb barátai, a part farkasai, stég matrózai. Akár egy jól kiválasztott indiai házaspár, akik esküvőjük napján látják meg egymást az első alkalommal, úgy lettünk mi muszájból a legjobb barátok.” Az elbeszélő, Gábor és Dani között az együtt töltött nyarak alatt nagyon erős szövetség alakul ki, ez szolgál a többes szám első személyű narráció alapjául. A sármelléki mikrokörnyezet után most egy meg nem nevezett balatoni strand zárt világa válik az elbeszélések színhelyévé. Ahogyan a falvaknak vannak tipikus lakói, úgy a strandok világa is kitermeli a maga figuráit, a nagydumás főnököt vagy a hiperamnéziás, mindenre emlékező főpincért. Ők egyébként rövid időre meg is kapják az elbeszélő szövegét. A pincér első csókjának történetét meséli el (*Oszkár*), a főnök pedig tanulságos példázatot ad elő a szerencsejátékokról (*Szerencsejáték*). Az elsődleges elbeszélői szövegekhez fűzött egyéb elbeszélők módszere tehát a kötet második részében sem változik, ugyanúgy, ahogyan a csodák megjelenése is megmarad a második egységben. A *Villámlik* (címe egy szójáték) például egy olyan csodatévő világot állít a középpontba, amely képes teljesíteni a kívánságokat, s amely épp ezen tulajdonsága miatt végzi majd a Balaton fenekén. A mágikus realizmus fogalma is felmerülhet a hétköznapi valóságba épülő csodák kapcsán, az elbeszélő részéről azonban inkább ironikus viszony figyelhető meg a csodákhoz. Mintha azt üzenné, hogy biztosan vannak csodák, de olyannyira nem hiszünk már bennük, hogy láthatatlanná vagy értelmetlenné válnak számunkra.

A második rész is képes erős atmoszférát teremteni, felidézni a naptejű illatozó és gyerekzsvajtól hangos strandot, a part menti büféket, a sült hekk illatát, a gumimatracokat, a csúszós lépcsőket, de a falu mégis jobban áll Gál Somának, akinek pályakezdése nagyon ígéretes, hiszen egy olyan anekdotikus, egyben nosztalgikus hangra talált rá (és működteti tökéletesen), amely mintha nem lenne elég erőteljes jelenkori prózairodalmunkban. A jóízű történetek köteté a *Sármesék*, kissé még egyenetlen, de az elbeszélések mindegyikében ott van az a humor, amely több mint pusztán tréfálokázás: könnyedség és súlyosság tökéletes elegye.

VÁLOGATÁS A MAGYAR ANIMÁCIÓS FILM TÖRTÉNETÉBŐL

a Magyar Művészeti Akadémia filmklubja hétfő esténként
a Premier Kultcaféban (1085 Budapest, Baross utca 1.)

2018. október 08.

Szalay Péter: Pannónia Anno

2018. október 15.

Jankovics Marcell: János vitéz / Sisyphus
/ Küzdők

2018. október 22.

Dargay Attila: Lúdas Matyi / Variációk
egy sárkányra / Hajrá mozdony / Gusztáv

2018. október 29.

**Macskássy Gyula, Csermák Tibor,
Imre István, Kovásznai György,
Korniss Dezső és Lisziák Elek**
rövidfilmjei

2018. november 05.

Kovácsnai György: Habfürdő /
Átváltozások

2018. november 12.

Reisenbüchler Sándor filmjei

2018. november 19.

Gémes József: Daliás idők / Koncertissimó

2018. november 26.

Foky Ottó és Cakó Ferenc animációi

2018. december 03.

Ternovszky Béla: Macskafogó /
Modern edzésmódszerek / Tartsunk kutyát

2018. december 10.

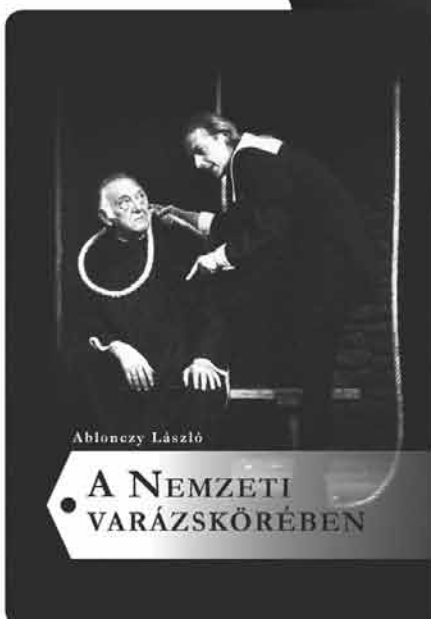
**Válogatás Varga Csaba és a
pécsi Yxilon Stúdió** filmjeiből

A vetítések 18 órakor kezdődnek.

A műsorváltoztatás jogát fenntartjuk!

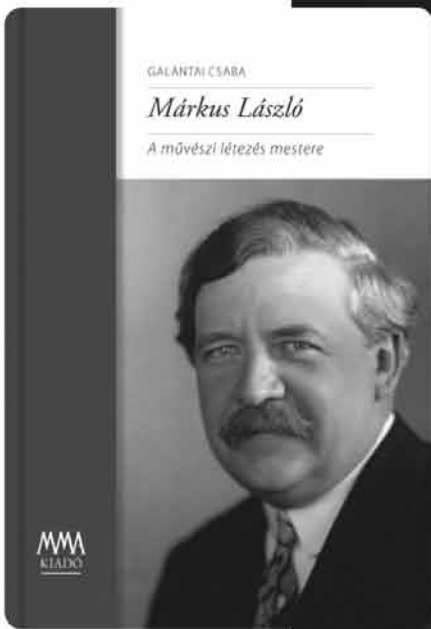

A vetítések után dr. Varga Zoltán, a filmklub házi-
gazdája meghívott alkotókkal, illetve szakértőkkel
beszélget, amelyről videófelvétel készül.

Ablonczy László

**A NEMZETI
VARÁZSKÖRÉBEN**

GALANTAI CSARA

Márkus László

A művészi létezés mestere

MMA
KIADÓ

Kávási Klára

NÉMETH ANTAL
A Nemzetellen és színházi életben

KOR-KULTÚRA-VÁRCSEJLŐ

**H
A
M
A
R
O
S
A
N**

**Az MMA Kiadó
3 újdonsága
a magyar
színháztörténetből.**

**Várható megjelenés:
2018. december!**

mmakiado.hu

MMA
KIADÓ

MMA
MAGYAR MŰVÉSZETI
AKADÉMIA